

Numărul 49.

Oradea-mare 8/21 decembre 1902.

Anul XXXVIII

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe 1/2, de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei.

Un învățator harnic.

Învățătorul care își împlinesce misiunea este vrednic de stima cea mai naltă, căci el pune bazele culturii neamului. Laudă Domnului, avem și noi Români o pleiadă de învățatori harnici, cari ne fac cinste și cari merită să le aducem tributul recunoștinței. Reuniunea învățătorilor din diecesa Caransebeș a serbătorit în adunarea sa generală ținută toamna aceasta la Recița meritele unui astfel de învățator, ale dlui *Ioan Marcu*, care a stat cu demnitate la postul său timp de treizeci și cinci de ani. De atunci și până 'n urmă, îl vedurăm neconținut printre cei ce au stăruit și au stat în fruntea învățământului popular. De aceea cu plăcere usăm de ocaziunea aceasta spre a-i apreția activitatea și pe coloanele noastre, totodată ilustrând prima pagină cu portretul său.

Ioan Marcu s'a născut în 25 ianuarie 1848, în comuna Satumic de lângă Lugoj, comitatul Caras-Severin.

A studiat clasele normale și gimnasiul inferior în Lugoj, iar după aceea preparandia, doi ani, în Arad, fiindu-i profesori: Alesandru Gavra, dr. At.

Sandor și Ion Russu. Încă înainte de a termina cursul preparandial, corpul profesoral și consistoriul aradan de pe atunci, a voit să-l trimită ca pe un preparand eminent, ca învățator la școala gr. or. confesională din Beins, cu scopul de a-și continua

studiile gimnasiale; dară o protecțiune, ce-si câștigase altul, zădărnici planul și așa densus, încheiându-și studiile de pedagogie, a fost reclamat pentru postul de învățator de la școala gr. or. română din Bocșa-montană, care l-a ocupat, spre mulțumirea atât a comunei, cât și a superiorităților, de la 14 decembre 1867 până la finea anului școlar 1901/2 adevăcă compleți 35 de ani, muncă dascălească, deamă și aprețiată.

În acest interval de timp, a lucrat cu zel și abnegațiune rară, pentru deșteptarea mlădițelor române, pentru ridicarea poporului și prestigiul școlii și dascălului românesc.

Eleții săi formează azi pătura deșteptului popor român din Bocșa-

montană, care a îmbrățișat cu deosebire măestrile și care întrece cu inteligența sa pătura celorlalte popoare sublocuitoare din Bocșa-montană.

De sub mâna acestui protodascăl, cu ajutorul său moral și material, au eșit învățătorii fruntași de

Ioan Marcu.

azi: Ion Gruescu din Cebza, Ion Gruescu în Căcova și Petru Borcan învățator în Banloc, toți trei așezați în frunțase posturi învățătoresci; iar alții, îmbrățișând tot aceasta carieră, sunt trecuți la cele eterne. Pentru studenții săraci cu predilecție a purtat colecte, rotundind cu dragă inimă din al seǔ.

Ca învățator, de și din școala veche, ducând pași cu progresul timpului, a rivalizat cu succes în toată privința cu cei din timpul de azi. Lecțiunile practice, de model, ținute în școala sa, cu ocesiunea adunărilor învățătoresci au fost totdeauna declarate deplin reușite.

Calitățile și zelul seǔ, în curând l-au ridicat între cei aleși ai diecesei, fiind numit de cătră consistoriul din Caransebeș, deja în al treilea an al funcțiunii, la an. 1870, comisar școlar pentru conducerea conferințelor învățătoresci din tractul Mehadia; în an. 1871, ca atare în centru, la reședința episcopescă; în an. 1872 în protopopiatul Bisericei-albe; iar de la an. 1873 până azi, ca comisar școlar pentru conducerea conferințelor învățătoresci și ținerea esamenelor în protopresbiteratul Buziașului.

În acest protopopiat, respective în cercul Buziaș, câștigându-și simpatia, încrederea și alipirea on. preoțimii, învățătorimii și a poporului, a devenit deputat la sinodul eparchial din Caransebeș, încă de la an. 1876 fără întrerupere până în ziua de azi; și totodată și notar, neîntrerupt, la sinodul eparchial, precum și asesor consistorial de la 1879 până azi.

Învățătorii din acest tract protopresbiteral, cu recunoștința i-au serbat în an. 1898 un jubileu de 25 ani, ca comisar școlar, donându-i un orologiu de aur, cu monogramul seǔ și text demn de plăcută aducere aminte.

A fost și e neîntrecută activitatea acestui neobosit dascăl, mai ales în sinul reuniunii învățătorilor români gr. or. de la școalele confesionale din diecesa Caransebeșului.

Aci, de la înființare, din an. 1869, dl Marcu s'a afirmat ca un membru zelos și activ, ținând felurite disertațiuni și lecțiuni practice din disciplinele școlare, la diferite adunări publice, iar de la an. 1877 până astăzi, neîntrerupt 25 de ani, ca secretar general, a lucrat și escelat în conducerea afacerilor reuniunii. Reuniunea i-a și serbat jubileul de 25 ani ca secretar, în adunarea generală ținută în acest an la Reșița-montană predându-i drept suvenir, o peană de aur și o diplomă comemorativă, în care i se recunosc meritele pentru ridicarea prestigiului corpului didactic din eparchie.

Ca prețuită valoare didactică rămâne și voluminosul Almanach edat la an. 1895 din incidentul împlinirii a 25 ani de la înființarea reuniunii învățătorilor amintite, op literar, la a căruia arangiere și edare, dl Marcu mai ales prin „Istoricul Reuniunii“ eșit din peana sa ca notar general, are partea leului, ca și peste tot în toate afacerile reuniunii.

Afară de terenul bisericesc și școlar, unde s'a distins și s-a eluptat nume și poziție de frunte, îl vedem înrolat și pe terenul politic, ca reprezentant în congregațiunea comitatului Caraș-Severin, stând neclintit credincios programului național și lângă bărbații noștri frunțași.

Acum după 35 de ani de muncă pe toate terenurile, trecând școalele montane în jurisdicțiunea statului, aprigul luptător și însuflețitul dascăl vându-și micul fiu, luliu, jurist abs. în pragul feri-

cirei, și-a cerut pensionarea și credem, că în curând va reuși a învinge și greutățile neașteptate, ce le întimpină la cererea de pensionare.

Faptele și hărnicia acestui serbătorit învățator, au fost aprețiate în deosebi în discursul omagial, rostit în adunarea generală de președintele reuniunii, cu prilegiul jubileului.

„Trecutul teǔ — a zis veteranul președinte Traian Lința — iubit coleg și frate, este sigilat cu însușirile cele mai frumoase, ce pot împodobi ființa omenească: munca, conscienciositatea, iubirea de dreptate, firmitatea de caracter și statornicia.

„Trecutul teǔ neprihănit ne învață și pe noi a călca pe calea virtuții, iar indemnul teǔ și silința ta, de a merge tot înainte, ne împintenează și pe noi spre aceasta.

„El este acoperit de fapte neperitoare, cari ți-au asigurat pentru totdeauna un loc de onoare în societatea omenească.

„Îți urăm și mai departe dar de viață și sănătate spre binele și fericirea familiei, spre binele și înaintarea culturii poporului român și spre onoarea corpului înrătătoresc!“

Noul frățior.

*În loc s'alerge 'mbujorați
Pafară ziuilica toată,
Copiii 'n casă stau azi roată
Pe lângă mama adunați.*

*Căci mama lor la sin liptează
Un bătețel drăguț, plâpând,
Venit pe lume de curând,
Și lor atăta li-e să-l vadă!*

*De mult îl așteptau să vie,
De el ades li s'a vorbit;
Și-acuma, când îl ved sosit,
Ei nu mai pot de bucurie.*

*Cu ce ochi luători aminte
La noul frățior privesc!
Cu ce glas gingaș îi grătesc
Alintătoare, dulci cuvinte!*

*De jocuri și-au uitat băteții, —
Doar lui să-i facă jucării!
Degeaba i chitămă alți copii
La joc de-a cai, de-a călăreții.*

*Și fata, 'n loc de-a ei păpușă,
Vrea doar pe frățiorul seǔ
Să-l plimbe 'n brațe tot mereu,
De la fereastă pân' la ușă.*

*El, mititelul, le hrăneșce
La rëndul seǔ acelaș dor;
Când îi vorbesc: în ochii lor
Se uită țintă, și zimbeșce...*

*Iar tatăl, mama: „Ah! în șcire
„Tu să ni-l ai, stăpân Ceresc!...“
Și 'n lacrămă ochii lor luceșce,
În lacrăme de fericire.*

Petru Dulfu.

Bunicul și bunicuța.

Aide, dragă, aide! Știi că e mai bine de un ceas de când te-aștept?

— Scusă-me, te rog, scusă-me!... Afurisitul ăsta de reumatism nu-mi dă pace; imi pare reu că n'am fost esact, și dacă n'ar fi fost plăcerea pe care o simt constatând că sunt așteptat cu nerăbdare...

— Ai face și mâne tot așa, spune drept?...

— Dzeu să me ferească și reumatismul de asemeni!... Imi dai voe?

Și cu greutate, sprijinindu-se în baston și oprindu-se la fiecare pas, dnu Morăreanu se apropie de soba în fața căreia dna Nuceanu, adâncită într'un jeț, îl poftia să șeadă, tot scormonind focul cu cleșcele.

— Sunt cu atât mai dispusă să te scuz, zise ea, pe când bătrânul se aședă întinându-și piciorul cu, cât și eu sufăr astăzi. D'abia am putut, adăogă ea, arătând perna care-i susținea capul încadrat de pēr alb, abia am putut să me scol din pat ca să te primesc.

— Și ar fi fost reu de tot, zeu, așa, pentru că-ți aduc vesti...

— Bune?

— Escelente. Închipuește-ți, dragă, că pe când me chinuiam în jețul meu tot întrebându-me dacă reumatismul o să me lase să viu ca să-ți presint omagiile mele, mi se aduse o scrisoare de la Paul. Zic o scrisoare, dar e un jurnal întreg; dragul copil ș-a plătit tăcerea lui de o săptămână întregă. De altfel imi esplică pricina acestei întârzieri; călătoria, încercăturile noiei instalații, pentru că a părăsit Nisa; o să petreacă restul iernei la Menton. Eu i-am povățuit să treacă în orașul acesta. E mai multă liniște și se găsește mai mulți români. Îți închipuești, dragă, ce bucurie a fost pentru mine primirea acestei scrisori, și cât de iute dispar durerile fizice în fața mulțumirei inimei. Am devenit aproape zdravăn după ce am citit-o; și credeam, zeu așa, ca să te minunezi, vedându-me venind fără baston, când, dându-me jos din trăsura... Ei, dar eu vorbesc tot de mine.

Dnu Morăreanu se răsturnase pe scaun și scoțea din busunar o mulțime de hârtii pe cari le punea apoi la mijlocul unui portofel deschis care se află pe colțul sobii.

— Ei, drăcia dracului, zise el, ce-am făcut cu scrisoarea? Nu cumva am uitat-o?

— O asemenea zăpăceală, la vârsta dtale, ar fi de neiertat!

— La vârsta mea?... Dar eu cunosc oameni mai tineri decât mine cari sunt foarte zăpăciți:...

— Aide, aide!... N'am vrut să te ating!... Nu te supără!

— Vai, nu! Nu-mi fac sânge reu pentru așa de puțin lucru. Am suferit așa de mult în tinerețe, încât acum cam greu lucru să me supăr.

Dna Nuceanu aruncă bătrânului o privire plină de imputare, pe care acesta n'o remarcă, ocupat cum eră cu scotocirea hârtiilor.

— Ah, în sfârșit! esclamă el, agitând o scrisoare. Me miram și eu ca să fiu așa de uituc. Vrei să-ți citesc ce ne scrie fiul meu?

— Nu, nu! Vreau să citesc eu însămî. Mi se pare că pricep mai bine... Și pe urmă știi foarte

bine că și eu dau tribut bătrâneții... Sunt cam tare de ureche, dragă Gogule.

Desfăcū scrisoarea și începū să citească, pe când dnu Morăreanu, cu cotul rădîmat de piciorul seu cel zdravăn, cu corpul înainte, urmăriă cu ochii impresiunile cari se manifestaū pe obrazul prietenii sale, și cari se reflectaū și mai viu pe al seu, ca si cum toate bucuriile evocate într'ensele de aceste pagini se măriaū de plăcerea ce părea că simte cetindu-le bătrâna lui prietenă.

Dna Nuceanu citia încet. Dupe mișcarea capului de jos în sus, se ghicia că ea citia fiecare rënd de mai multe ori, ca să înțeleagă mai bine, și din când în când, buzele i se mișcaū, lăsând să i se scape o vorbă sau o frasă pe care i se țintia gândul. Întoarse cea din urmă pagină.

Mănile începură de odată să-i tremure, și trebui să se întrerupă, așa de mare îi eră emoțiunea.

— Ce e? întrebă dnu Morăreanu prefăcându-se mirat.

— Cum, ce e... Madelena, ficia mea!... Dar sunt bunicuța!...

— Nu încă!... Ei, da, dragă, iată vestea, vestea cea mare pe care ți-o anunțam: peste câțva timp o să avem trei copii.

Rēmaseră o clipă tăcuți.

— Dar, urmă dnu Morăreanu, numai atât ai băgat de seamă în aceste pagini? Nu descoperi în fiecare rënd, pe lângă manifestările de dragoste pe cari depărtarea le fac și mai prețioase, aceasta dovadă așa de dulce și consolătoare că am făcut doi fericiți?... Ah, cine mi-ar fi spus, acum 40 de ani, când am părăsit pe mama disperat, când m'am exilat ca să nu fiu martor la nunta dtale, ca să nu asist la ruina tinereței și iluziunilor mele, cine mi-ar fi spus că o să trăiesc în speranțe, vedându-ne uniți în copiii noștri?

— De ce-ți amintești asemenea lucruri? De ce redeștepți un trecut așa de dureros?

— Da, foarte dureros!... Nu poți să-ți închipui cât am suferit!...

— Gogule, te rog...

— Ah, n'o să-ți vorbesc de inima mea zdrobită pentru totdeauna... Ci de dta, de dta numai pe care te-am găsit mai târziu cea mai nenorocită din femei; de dta care te cunoșeam bogată, strălucitoare de veselie, și pe care te-am revădūt abătută de suferință, ruinaată, și căutând, într'un curaj supraomenesc, forța să nu mori ca să-ți creșci pe ficia dtale, pe mult iubita dtale Madelena! Iată ce a făcut din dta în cincisprezece ani dnu Nuceanu! În vremea asta, cedând stăruințelor tatii și îndatoririlor carierei mele, m'am însurat și eu. Ca și dta, am avut și eu un copil asupra căruia am reversat toată iubirea mea. Eram încă în capitală, în timpul tragiciei aventuri în care bărbatul dtale își lăsă viața. Martor în acest duel în care nu se temu că își compromite numele pe care ți l-a dat, pe mine m'a destinat întâmplarea ca să-ți denunț sfârșitul chinurilor dtale. Liberă! Erai liberă.

Dnu Morăreanu se ridicase. Se rădîmase de spatele jețului dnei Nuceanu, și acum îi vorbiă încet, la ureche ca și cum i-ar fi ceruț iertare de aceste amintiri triste.

— Ți-aducî aminte, Clotildo, ultima noastră convorbire, în care me conjurași, în numele ficeii dtale, în numele fiului meu, în numele nevastăii mele

de asemenea, să nu te mai văd nici odată? Oh! câte imputări nu mi-am făcut de atunci că am lăsat să-mi scape de pe buze mărturisirea. Cât de mult te-am binecuvântat că m'ai respins... Au trecut ani. La întoarcere, după moartea nevestii mele, am căutat insedar să-ți dau de urmă. Fiul meu își sfârșise studiile și debută strălucit în barou. Instruit din experiență, am hotărât să-l las liber pe faptele lui, și am venit în orașelul acesta, sleit de o viață de muncă și de mâhnire, ca să-mi adăpostesc bătrânețea și poate ca să me mai gândească la dta; De sigur, n'as fi știut nici odată că locușei aproape de mine, dacă, în timpul uneia din vizitele pe cari mi le făcea în fiecare an în vacanțe Paul, n'ar fi întâlnit pe Madelena și nu mi-ar fi descoperit prezența dtale. Fiul meu iubi pe fiica dtale cum te-am iubit eu odinioară; și, mulțumită dtale, mulțumită virtuții dtale nestrămutate, am putut, fără să roșim, să consimțim la o unire care e recompensa dtale și consolațiunea mea.

— Da, Gogule, murmură dna Nuceanu, da, recompensa noastră, dar, încă odată, lucrurile sunt așa de depărtate și așa de penibile, că ar fi mai bine să le uităm.

— Ai dreptate, dragă. Să nu ne gândim decât la prezent. Dar veți, când am primit scrisoarea, mi-am reamintit toate astea, și eram așa de fericit, așa de fericit că, fără voia mea, m'am gândit la toate lacrimile cari au făcut aceasta fericire. Nu mai cer cerului decât o grație: aceea de a nu părăsi lumea asta până ce nu voi ținea pe genunchi pe nepoțica dnei Nuceanu.

— Nepoțica!... De ce nu nepoțelul te rog?

— Me iartă! Pot, cred, ca să-mi exprim dorința...

— Oh, dragă!

Ea-i întinse mâinile-i tremurătoare, într'un avânt de tinerețe.

Dnu Morăreanu, emoționat și el, le strinse într'ale sale și sărută pe prietena sa pe frunte.

— Vai de mine, dle, un bunic!

— N'ai citit cel din urmă, zise el arătând scrisoarea pe care dna Nuceanu i-o înalțase... Nu sunt decât mandaturul fiului meu... Uite!...

Și capetele lor se apropiară iarăși, pe când el îi arătă cu degetul această frasă: „...sărută pe mama pentru mine...”

Dumitru Câmpulungeanu.

H a z.

Artur. poetic. — Îmi dai voie să-ți dau o sărutare cu toată ardoarea pe care o pune soarele ca să sărute o floare.

Laura. — Da, îți acord cererea, cu condiția ca să stai tot așa departe de mine ca și soarele de floare.

*

— Îmi pare foarte rău, dle, că nu-ți pot da în căsătorie pe fiica mea.

— Hm, hm, — fatalitate, te rog inse să me lași să ies pe scara din dos, de oare-ce la cea din față me așteaptă creditorii.

Decembre.

*În oglinda de zăpadă
Focul soarelui se joacă,
și pe zare doar me codrul
Înflorit cu promoroacă.*

*Lângă lacul peste care
A durat decembre pod,
Străjuește 'n zale plopul
Ca un mândru voevod.*

*Ne-a ramas în urmă satul,
Și ne-s sufletele-'nvinse
De muțenia ștăpână
Peste dealurile ninse.*

*Lunca nu ne mai cunoaște;
Și prin ea, de câte ori,
Ne-a trezit din visuri, noaptea,
Tritul de privighetori.*

*Prin mesteacănii în tremur,
S'aud glasuri, par că-i doare;
Unde-s bolțile de frunze
Și suspinul de isvoare! ..*

*Dar nu poate să m'abată
Tot pustiul de pe vâl:
Măreția primăverii
Strălucește 'n ochii tei.*

G Totoveanu.

Î n e e r e a r e a.

De Robert Scheffer.

Raoul Clerdot se ridică cu greutate din fotoliul său unde de un timp destul de lung visă în fața biuroului său.

— Destul pentru astăzi, murmură. Mai ales că gândurile-mi sunt alurea.

Apesă un timbru; cameristei ce intră îi ordonă să-i aducă băuturi răcoritoare.

— Doamna n'a venit acasă? întrebă.

Servitoarea avu un zimbet echivoc.

— Nu, zise, doamna nu vine decât la timpul prânzului. Doamna mi-a zis să adaog un tacâm pentru dl Valrieux.

El nu-și putu stăpâni un „ah!” de mirare, corigat numai decât printr'un: „Bine, șcieam”.

Remas singur, măsură cu turbare camera, cu pași grăbiți și scurți, conform taliei sale măruntă.

D'odată Raoul Clerdot se întristă.

Oglinda îi reproducea figura. Apropiindu-se, constată că eră pipernicit, rău construit, cu membrele slăbănogae.

— Cu un asemenea fisic, conchise el oftând, cineva nu se poate bate. Totuș am o frunte de poet, iar cravata mea e înodată artistic.

Această ultimă constatare îl consolă. Se întoarce spre a se reaseșă în fotoliul său, umplu o pipă, și cu giletca descheiată se abandonează reflecțiilor posomorite.

Bulgară de la Dunăre.

— Me înșeală oare în adevăr cu dânsul? se gândia el. Totuș ea îmi datorează totul.

***

Din Berta, fată simplă și sërmană din popor, făcuse soția sa legitimă, fiind că eră robustă și frumoasă. Negreșit că el eră disgrățiat de natură. Credeuse încă că, recunoscătoare că-i dăduse numele seș, averea sa, ea va fi o tovarășe devotată și credincioasă. Și fericirea sa eră complectată prin prezența amicului, a lui Georges Valrieux, pe care-l cunoscuse odinioară student sërman și muncitor, și pe care întempleră îl făcuse a-l regăsi romancier notoriu, ziarist influent. Intimitatea între ei se stabilise repede, încântătoare. Se simția fericit între femei și amic. Berta îi comunică seva ei de tinerețe, îl împodobia cu generositate prin frumusețea ei. Georges îl ajuta cu sfaturile sale, îl învăța culisele meseriei. Căci, la contactul omului de litere, își descoperise vocațiunea. „*Anch'io*“, își zisese. Adunase frase, umpluse pagini, fixase cu greutate povestiri, de cari Georges Valrieux îl complimentă. Îi venise ambițiunea de a fi imprimat, citit, admirat... Se destăinuise amicului seș. Acesta, complasant, luase manuscrisele cu promisiunea de a le recomanda. Vai! După câteva zile, după câteva săptămâni, le readuse:

— Refusă: bătrânul meș; e prea bine, prea literar. Fă ceva mai simplu, dă-ți mai puțină trudă... Prea bine, prea bine, negreșit elogiul eră considerabil. Dar Valrieux eră oare sincer? Într'o seară înainte de masă, trecând pragul salonașului unde Berta și Geoges vorbiau împreună în penumbră, credeuse a auzi într'un fremăt de risuri și de sărutări șoptindu-se aceste cuvinte:

„Dar n'are nieri un talent, de loc.

De cine eră oare vorba? La vederea sa trecuseră d'odată. Berta se ridicase și cu tonul cel mai natural zisese:

— Mi se pare că Valrieux îmi face curte; trebuie supraveghiat, Raoul.

Glumă primejdioasă. Căci de atunci, îi supraveghiasă, și viața-i devenia infern. Convins de numeroase indicii despre înțelegerea lor vinovată, n'avea dovada și se temea de a o avea. Mai puternică decât gelosia sa eră temerea de a distruge cu violență menagiul seș. Voiă să păstreze pe lângă sine pe această femeie pe care o iubiă, de care nu se putea lipsi. Ar fi voit să depărteze cu binele pe amicul care poate îl trădă. Dar avea nevoie și de Valrieux însuș. Îi plăcea conversația sa; el eră călăuză sa intelectuală, introducătorul reș eventual pe calea gloriei. Ah! dacă s'ar fi putut convinge de netemeinicia bănuelilor sale...

— Căci, la urma urmelor, am oare altceva decât bănueli? se întrebă.

Își reumplu pipa cu precauțiune.

De altminteri, se gândi, dacă Georges prânzeșce astă seară aici, e că... are să vorbească, va fi citit manuscrisul... E cutezător ceea ce am făcut; ingenios, dar cutezător.

***

Cu coatele pe biuroș, foiletă acum albumul: „Povești și nuvele“, de Raoul Clerdot și clătină din cap recitind paginile intitulate: Încercarea.

— Nicî un talent!... se gândi el cu iritare. Nu, nu eră vorba de mine.

Se auzi un fâșiit de rochie, două brațe fragede îl înlănțuiră pe la spate, o sărutare îi arse ceafa.

— Ei bine! dragă? Lucrezi. Eă am făcut târgueli.

Vocea, de un timbru grav, avea o intonare ca de mamă. Raoul eră să răspundă, dar deja Berta merse spre fereastră, ridică jalusele, și în lumina vie ce umplu camera se detașă statura ei imponentă, junonică. Cu brațele rotunjite într'un gest ce făcea să-i reiasă bogăția peptului, își desfăcea fără grabire pălăria. Păru-i reș prins se desfăcu și cădu în unde mari negre peste toaleta-i de culoare deschisă. Ea rise. Și cum trecea pe dinaintea lui, i se păru că din acel pâr emană odoarea întregii primăveri. O privia, avu percepția neplăcută că, alături de această creatură splendidă, el eră o sdreanță, un nimic. O dorință de a o posedă, de a o injuria îl cuprindea. Dar se stăpâni, și cu ochii în jos zise cu o voce hesitândă:

— E dar adevărat că Valrieux prânzeșce la noi astă seară?

— Da, făcu ea: asta te deranjează?

— Nu, dar nu șieam.

— Veți că am primit telegrama pe scară, și nu te-am putut vesti.

Ea vorbiă liniștit, și, îndreptându-și coafura, îl observă pe furis.

— Ah! bine!... Hum!...

Căută o replică care să dovedească perspicacitatea sa, o replică ironică și moderată pe care nu o găsiă. Trăsăturile i se crispaș. Dar ea-l preveni zicându-i cu drăgălășie:

— Creș că-ți menajează o surprisă.

El se agită.

— O surprisă? făcu ridicându-se de pe fotoliu. Ce surprisă? Vorbeșce.

Ea-l împinse la loc pe fotoliu, îl sărută veselă, și fugi-repetând:

— Sst! Nu știu nimic, n'am zis nimic. Iată-l. Recunosc lovitura sa de clopoșel.

Raoul Clerdot își întoarse privirile sperioase spre ușe, în momentul când servitoarea anunță:

— Domnul Georges Valrieux.

Și, în turburarea sa, el rămase pe scaun uitând a ură de bună venire amicului seș. Dar acesta traversă camera cu un pas ușor și-i strinse mânilor cu efusiune:

— Bunul Raoul! Iată o săptămână de când nu ne-am vedut.

Și cum Raoul, incurcat, bălbăia câteva cuvinte, celalalt începă cu volubilitate, inventând noutăți, gesticulând.

Din nou, Raoul Clerdot încercă în prezența acestui om sănătos, bine făcut, cu obrazii colorați, a cea impresie neplăcută, ce o resimțise adineaori, că el eră o sdreanță, un nimic, și ghemuit în fotoliul seș, se irită, nu șiea ce să spună.

D'odată Valrieux se opri în fața lui, și-i zise cu un aer vesel:

— Dar manuscrisul teș? Ce, nu te mai interesează?

— Inima lui Raoul bătă cu violență:

— Ai citit?

— Natural.

— Și atunci?

— Atunci... Nu voiam să-ți spun nimic decât la desert. Dar te ved atăt de descurajat... Haide reînsufleșce-te. Vin de la ziar, și iată:

Îi întinse un pachetel. Raoul îl luă, hesitând a-l desface.

— Dar privește odată. Îți aduc corecturile! Ești imprimat.

Sângele se urcă în obrajii lui Clerdot, prunelele-i scânteiară și el scoase un lung oftat de ușurare.

— E adevărat! îngână el, și degetele-i tremurau desfăcând hârtia. E dar adevărat? Ah! Iată o surprisă!

Se ridică:

— Ai citit? Natural că ai citit- Ah! asta imi face plăcere. Brav amic!

Îl lovi pe umăr, îi scutură mâna, apoi alergă spre ușe chemând:

— Berto, Berto!

Și revenind spre Valrieux:

— Nu, zise, tu nu poți înțelege câtă plăcere-mi face! Trebuie ca și ea să cunoască opera mea, căci până acum nu i-am vorbit de ea. Vreai să v'o citească la amândoi, înainte de masă avem timp. Tu-mi vei indica îndreptările de făcut. Berto, Berto!

Ea apărură, se opri ca hesitândă un moment pe prag, liniștită înse de o privire a lui Valrieux, înaintă nepăsătoare, cu gura suridătoare:

— Iată-me, zise, ce e?

Bărbatul ei o puse în curent; el triumfă. Și cum ea știe deja, nu-l ascultă de loc, dar arată lui Valrieux un loc lângă ea, pe divan.

— Sântem gata, declară ea cu indiferență.

Și pe când Raoul parcurea cu aviditate corecturile, Georges șoptia în urechea Bertei:

— Ce poate fi oare? Insistă să știe dacă am citit. Nici odată, înțelegi!

— Să ne rădimăm unul de altul. El e mulțumit, asta-i tot ce trebuie. Nu va mai fi gelos.

Raoul începură, cu glas tare de astă dată, resunător:

„Încercarea povestirei. — Sânt oare un bărbat înșelat? — Am să aflu — și mi-e frică să aflu“.

La acest început, ei tresăriră cuprinși mai întăi de un ris nebun, apoi de uimire, pe măsură ce povestirea se desvoltă. Se povestiă pe sine însuși, descria copilăria sa bolnăvicioasă, adolescența sa lăncezindă, primele sale amoruri decavante, apoi căsătoria sa... Iată că descria pe Berta și pe Georges, deșteptarea gelosiei sale, indiciile culuse contra ler...

— Ah! dar asta!... murmură Valrieux, esclămand tare un „foarte bine!“ corigeat numai decât printr'un: „Dar asta e imbecilitate!“ zis cu voce înceată.

— Tacă, făcă Berta, tu veđi bine că nu știe nimic. Privește doar capul seă.

Cu o mișcare ușoară se lipi și mai mult de el, și astfel, șold lângă șold, continuară a ascultă.

Asta dură cam mult. În sfârșit povestirea se termină.

„Și după ce mi-am ușurat sufletul în aceste pagini, am să-l fac să le citească. Am să veđ figura sa. Am să știă... ce?“

Berta și Georges se grăbiră a se apropiă de dănsul, felicitându-l.

— Așă el afirmă el, ștergându-și fruntea.

D'odată luă pe Valrieux la o parte:

— Știi tu de ce „e așă“, de ce „e simplu“. În sfârșit? Fiind că am lucrat ceva viu, m'am povestit pe mine însumi, pur și simplu.

Și cu ochii emoționați, în cari străluciau lacrimi, adăogă:

— Trebuie să-ți mărturisesc, ve bănuisem pe Berta și pe tine. Eram idiot. Nu știeam cum să ți-o spun, și de aceea am scris-o. Dacă ar fi fost adevărat, ai fi sărit de la primele linii. Nu-i așă că ai fi sărit?

Se gândi puțin și reluă:

— De fapt, v'am bănuit poate spre a-mi montă imaginația. Ei bine, am reușit.

Și luând de mijloc cu dușoșie pe femeia sa, zise, arătând pe Valrieux:

— Mulțumește-i, căci el m'a învățat meseria.

Și Berta își încovoia talia, iar pe d'asupra umărului bărbatului suridea amantului.

A.

C o l i n d ă .

(George Haiduc, bărbat în etate. Vețel.)

Colo-n susu mai în sus,
 Scrisă-i stire mănăstire,
 Noue uși, noue altare,
 Fereștile 'n sus spre soare,
 Cu ușile-n jos spre mare.
 Slujba-i sfântă,
 Cine-o cântă?
 Cânt-o septe popi de țară
 Și cu Petru dăpostolu.
 Slujba-i sfântă,
 Cine-o ascultă?
 O ascultă Maica sfântă
 Cu fiul micuț în brațe.
 Fiu plângere nu-m tăcere,
 Maica sfântă-l alduiere:
 — Tacă fiule
 Tacă dragule!
 Că maica ție ț-o da:
 Doue mere,
 Doue pere,
 Tăte patru de daur —
 Fiu plângere nu-m tăcere,
 Maica sfântă-l alduiere:
 — Că maica ție ț-o da
 Cheițele raiului
 De tu-i fi mai mare-n raiu.
 La cel bradu rămurat
 Șepte maistori măistoresc,
 Șepte maistori jidovești,
 Fac mie cruce de brad,
 La cel bradu rămurat,
 Pe mini să me răstignească
 Și cuițe să mi-ș bată
 Și prin palme si prin talpe
 Tăt cuițe de oțel
 Mi-ș bătea cu mai de fer.

Culeasă de

E. V. Degan.

SALON.

Serisoarea unei doamne.

Domnule redactor,

De când am apucat să ve scriu despre cele ce se petrec la noi, nici odată par că n'am simțit o bucurie atât de mare ca și acuma, căci în sfârșit pot să ve anunț cu dragă inimă un eveniment care de sigur va fi aplaudat de toți Români și care prin urmare are să fie un titlu de fală pentru noi cei din aceste părți.

S'a zis și s'a scris de multe ori că publicul românesc nu sprijinește literatura, că scriitorii noștri puțin câți îi avem se sting neajutorați în mijlocul indiferentismului general.

E bine, Români din părțile noastre au dat o eclatantă desmintire acestei acuse. De acum înainte nimeni nu va mai cuteză să spună, că Români sunt indolenți. Și dacă totuși s'ar încumeta a riscă aceasta sfruntare, istoriograful imparțial al culturii noastre naționale îi va produce drept combatere nimicitoare, faptul petrecut la noi.

Iată ce s'a întâmplat.

Dascălul, care e admis în casina noastră fără taxă de membru, (cealalți sunt membri cu taxa restantă,) a cetit, (căci numai el are timp să citească toate gazetele,) că unul din scriitorii noștri de valoare a scos o lucrare importantă. Cetind aceasta, fu cuprins de bucurie nespūsă și numai decât voi să comunice și altora noutatea. Dar fiind că în sala de lectură eră singur, trecu în sala de joc, unde se aflau toți membrii și le spuse evenimentul mare.

Din întâmplare, aceia eră foarte ocupați. Atențiunea generală eră concentrată în gradul suprem în o „contra” de calabrias. Astfel în primul moment, entusiastul dascăl n'a fost băgat în seamă. Și nu e mirare. Precum am auzit, a fost o „contra” din cele mai interesante, din câte se pot intipui.

În sfârșit partia se termină. Cearta ce urmă apoi se sfârși și dascălul povesti de nou marele eveniment literar.

El s'a așteptat la o erupțiune a bucuriei, că literatura noastră s'a îmbogățit cu o lucrare prețioasă. Dar s'a înșelat. Nimeni n'a zis nici un cuvânt. Se vede că impresiunea a fost atât de adâncă, încât nici unul n'a găsit cuvântul potrivit. Așa e omul. Întocmai cum durerea profundă, astfel și bucuria mare e mută. Muțenia aceasta înse n'a ținut mult. Unul din jucători întrebă: „Cine împarte?” — „Eu”, — răspuse altul. Apoi luă cărțile, le împărți și jocul se continuă. S'a vorbit mult după fiecare partie; dar despre evenimentul literar nici o vorbă. Tot nu se găsiu cuvintele de bucurie.

În cele din urmă sosi timpul cinei. Membrii se scolară să plece acasă.

Pe când își îmbrăcau paltonul, președintele începă a zice:

— Domnilor, în fața evenimentului literar ce ne-a comunicat dl învățător, ar fi bine să facem

ceva. Sânt de părerea, ca în numele casinei să trimitem autorului o depeșă de felicitare.

— Prea bine, — ziceau toți din toate părțile.

— Aceasta manifestație, continuă președintele, are să ridice mult prestigiul casinei noastre, căci lumea va vedea că noi petrecem cu luare aminte progresul literaturii naționale.

Cuvintele președintelui fure acoperite de aplause generale.

Nu mai un reutăcios își permise observația malițioasă:

— Și nu ne va costă decât șesezeci de fileri.

Vorbele lui înse se perdură în entuziasmul care aprobă propunerea președintelui.

— Bine, domnilor, — reluă altul vorba, — n'ar fi bine ca întâiu să cetim lucrarea aceea, apoi să felicităm pe autor?

Dar observarea lui fu primită cu displăcere generală.

— Este de prisos s'o cetim, — răspuse cineva. Noi șcim că autorul este un talent eminent; prin urmare sântem convinși — cum zicem în „ferbl” — *ab invisis*, că și lucrarea aceasta a lui e escelentă.

— Nu cetim! Nu cetim! — se auzi din toate părțile. Trimitem numai depeșă.

Atunci luă cuvântul dascălul:

— Să-mi dsți vole a propune, ca cel puțin ulterior ss ne cumpărăm cartea pentru bibliotecă.

— Nu se poate, — răspuse numai decât casarul casinei. Nu am nici un filer în cassă; am trimis pe la toți membrii să-și achite taxele, dar nimeni n'a plătit.

— În situația aceasta, — încheiă președintele, — am o propunere. Să ne adresăm la autor, ca considerând lipsele materiale ale casinei noastre, să ne dea un exemplar gratuit. Așa fac și alte casine românești.

— Așa sprijinesc ele literatura, — observă malițiosul de mai înainte.

Propunerea președintelui a fost primită, cum se primesc la noi toate propunerile cari nu reclamă parale.

Astfel în curând lumea românească va ceti cu mulțumire cum o casină de ale noastre felicită pe un autor care a produs o nouă operă literară; și va vedea cu bucurie, că publicul nostru încuragează și sprijinește pe scriitorii sei.

Iară casina noastră va resimți o mândrie, că ș-a împlinit misiunea pentru care s'a înființat.

Sub impresiunea acestei bucurii am scris aceste rânduri, ca să vadă și alții și exemplul frumos să fie imitat.

Urziea Spineseu.

Cugetări.

Devotamentul omoară amorul și-l schimbă în prietenie.

Georges Sand.

*

Politica e ca o baltă turbure în care nu se poate limpezi nici oglinda cerului.

*

Bătrânețea incununată de înțelepciune este cel mai frumos epilog al vieții.

Profesorul Gheorghe Moceanu.

Cunoscutul profesor de gimnastică și danțuri naționale, dl Gheorghe Moceanu, a împlinit astăzi 70 de ani ca vârstă, și vre-o patru-zeci de când e profesor. Dsa ș-a serbat chiar jubileul printr'o reprezentație teatrală etc. Totul a trecut neobservat. Așa se întâmplă la noi cu toți oamenii cari fac ceva în viața lor. Sosirea unui prefect în capitală, plecarea lui înapoi preocupă opinia publică aproape o săptămână; jubileul lui Moceanu, care e primul profesor de gimnastică român, care a introdus la noi frumoasele jocuri ardelenesci, care a scos pe toți maestrilor de gimnastică care-i avem azi pe la școli, prin mâna cărui a trecut toți acei ce însemnează astăzi ceva în țară; jubileul lui, zic, n'a preocupat pe nimeni nici măcar o minută. La noi nu e admirație, e curiozitate. Citește cineva în gazetă ceva despre un poet, de pildă, lumea nu admiră nici versurile poetului, nici pe poet; e curioasă să-l vadă cum e.

Lumea citind aceste rânduri, va căuta să-l întâlnească pe Moceanu. Dar despre opera lui, despre strădania lui în timp de patru-zeci de ani, nu se preocupă. După moarte, un bust la tir și s'a sfârșit.

Fiind că în alte țări, cu prilejul jubileurilor, se obișnușește a se publica, între altele, și anecdote asupra jubilarului, cerem voie dlui Moceanu să publicăm o anecdotă asupra dsale, anecdotă povestită de un prieten comun.

Poate să fie vr'o zece ani d'atunci.

Moceanu ședea în casele din Câmpineanu N... în fața Pasagiului Român.

Eră pe la orele zece seara.

Dna Moceanu, bolnavă de mai multe zile, în pat, se tânguia amar că nu poate să se odihnească de sgomot.

Intr'adevăr, în etajul de sus, în camera care venia tocmăi d'asupra iatacului lui Moceanu, eră pe-trecere cu lăutari. În continuu danțau și chiuiau.

— Nu mai pot, Gheorghe, mor!

— Măncă-v'ar muma dracului, să ve mânânce de nebuni! Iată cum sâr, iată cum ropăe, cum țipă.

— Dacă o mai ține mult, m'apucă nervii. Doctorii mi-au recomandat cea mai mare liniște.

— Ei, poi îi ia dracu, dacă nu incetează.

Ce să inceteze! Tinerii cari petreceau acolo d'abiă erau la începutul chefului. Mai așteptă Moceanu ce mai așteptă și, vedând că nu e nădejde de liniște, zise:

— Știi ce nevastă? Eă me duc la ei, întei să le trag o gură, pe urmă dacă n'or înțelege să încep a-i croi cu bastonul, să-i omor.

— Du-te, Gheorghe!

Și Moceanu, luându-și un toroipan din colțul odăiei, eși pe ușă, și urcă scara care ducea sus la sgomot.

Dna Moceanu ascultă.

Se făcù întei tăcere.

Pe urmă se audiră sunete neregulate de pași. Nu mai erau mișcările ritmice de danț cari se aușiseră până atunci; acum eră o învălmășeală, un sgomot confus.

— E bătaie! eslamă bolnava. Gheorghe eră dârj. S'a apucat de scandal.

Mai ascultă, ce mai ascultă:

— Îl omoară pe bietul Gheorghe! El unu sin-

gur să lupte cu atâția ênși. Me duc să-l scot afară.

Și biata bolnavă, rădēmându-se de păreți, eși, sui cu chiu cu vai scara și ajunsese la ușa cu pricina. O deschise.

Bolnava rămase ca trăsniță când vedu aci pe Moceanu jucând „Romanul”; ba cu I. L. Caragiale, cu Sucheanu, cu artistul Iulian și cu alții al căror nume îmi scapă.

Moceanu nu putuse resistă tentațiunii danțului, marea lui patimă.

Bêtrâna se opri în prag, dete din cap și esclamă:

— Bine Gheorghe, la asta te-am trimis eă?

D. Teleor.

LITERATURĂ.

Istoria școalelor centrale române gr. or. din Brașov. În 1900 s'a împlinit 50 de ani de la înființarea gimnasiului românesc din Brașov. Acest eveniment important s'a serbat atunci cu mare bucurie la încheierea anului școlar. Totodată corpul profesoral și eforia școlară au luat hotărîrea să se serie istoricul fondării acestui important aședământ cultural. Cu esecutarea lucrării a fost însărcinat dl profesor Andrei Bârseanu, care după o muncă de doi ani și mai bine ș-a îndeplinit însărcinarea escelent, prezentând într'un volum de aproape 700 de pagine 8° mare „Istoria școalelor centrale române gr. or. din Brașov.” Lucrarea dlui Bârseanu începe din timpul primelor mișcări de a înființă școale românești în Brașov și ofere astfel multă lumină la cunoașterea începutului învățământului la Români. Aici se fixează meritele lui George Barițiu, pe care fruntașii Brașovului l-au angajat din Blaș ca profesor la școala normală. Trece apoi la stăruințele pentru înființarea gimnasiului, unde dimpreună cu Barițiu s'a ilustrat Ioan Popasu, atunci protopop al Brașovului, cu ceilalți Români de pe atunci. Aici ni se presintă marea figură a lui Șaguna, care a depus peatra fundamentală cu solenitate. În capitolele următoare se presintă dezvoltarea gimnasiului și rolul de mare însemnătate ce a avut în mersul instrucțiunii publice române. O lectură foarte interesantă și instructivă. Cartea e intercalată cu multe portrete de ale bărbaților cari au luat parte la înființarea acestor școale, dimpreună cu alte ilustrațiuni cari represintă gimnasiul. Tipografia Ciurcu a esecutat frumos partea tehnică.

Domnia lui Cuza-Vodă, de A. D. Xenopol, membru al Academiei Române, și corespondent al institutului de Franța, a apărut 2 volume în 8° în total de 1008 pagini, cu 2 portrete al Domnitorului Alexandru Ion I și al lui Mihail Kogălniceanu și un fac-simil al scrisoarei Domnitorului cătră veduva lui Barbu Catargiu, cu prilejul uciderii soțului ei. Cele doue volume ale Domniei lui Cuza-Vodă sunt un eveniment literar de prima ordine. Dl Xenopol a desmormentat prin această lucrare o perioadă din cele mai însemnate ale trecutului apropiat. Printre capitolele cele mai minunate ale scrierei, cităm bună oară aceea asupra loviturii de stat. Istoricul chestei mănăstirilor închinată, aceea al chestei rurale, istoria culturii în care sunt analizate aproape toate scrierile literare apărute în timpul domniei lui Cuza și prea interesantul capitol asupra stării eco-

nomice. Orânduirea bogatului material este făcută avându-se în vedere seriile istorice conform ideilor desvoltate de autor în volumul său „Principii fundamentale ale Istoriei“, a căruia ediție franceză i-a deschis porțile institutului din Franța. Prețul ambeilor volume 20 lei. Cererile se vor adresa librăriei Iliescu et Grossu în Iași și dlor Soeac et Comp. București, librăriile ce au depositul general și la autor în Iași.

Istoria vămilor în România. Premiul Neuschotz, de 2000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1905 a Academiei Române celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Istoria vămilor în România de la început și până în zilele noastre“. (Decis. 4 aprilie 1900.) — Terminul prezentării manuscrisurilor la concurs este până la 1 septembrie 1904.

Un volum de versuri. A apărut la Arad, în tipografia „Tribuna Poporului“ un volum de versuri intitulat „Buchetul meu“ de Iosif Ioan Ardelean. Conține inspirații de dragoste, familiare, religioase, patriotice, naționale și școlare. Prețul 1 coroană.

O nouă revistă pentru copii. În luna viitoare va apărea la București o nouă revistă pentru copii. Titlul ei va fi „Amicul copiilor“. Sub direcțiunea dlui B. P. Hașdeu, redactorii vor fi dnii Zamfir C. Arbure, Victor Crăsescu și T. Boală.

TEATRU.

De la Teatrul Național din București. În cursul acestei săptămâni reprezentațiunile societății dramatice au urmat în ordinea următoare: Marți, seară de abonament, s'a jucat „Ruy Blas“, tradusă în versuri de dl Olănescu-Ascanio. Joi, pentru beneficiul iubitei artiste dna Aristița Romanescu, s'a jucat pentru prima oară o foarte interesantă dramă a cunoscutului autor dramatic, dl Polizu-Mieșunești, intitulată „Spre Ideal“. Această piesă se va relua marțea viitoare în seara de abonament. Vineri, în ziua de Sf. Nicolae, s'a dat în reprezentația populară de zi, piesa lui Voss: „Napoleon“, care a avut atâta succes la începutul stagiunii. Duminică, în matineu, se va reprezenta „Jianu“, patriotica dramă națională a dlor Leonescu și Duțu; iar seara „Romeo Julieta“, neuitătoarea capo-d'operă a lui Shakespeare, cu dna Romanescu în rolul Julietei.

Serbarea aniversării independenței la Teatrul Național. La 28 noiembrie (11 decembrie n.) regele Carol, principele Ferdinand și principesa Maria au asistat la reprezentația de gală de la Teatrul Național. — Sala splendid iluminată, prezintă un aspect feeric. Lojele și parterul, precum și galeriile erau pline de invitați. Avant-scena II era ocupată de dnii miniștri cu doamnele; avant-scena din fața acesteia, de dnii președinți ai corpurilor legiuitoare cu doamnele. Celelalte loji erau ocupate de membrii biururilor corpurilor legiuitoare, de ofițerii generali și superiori din garnisoană, iar parterul de ofițeri și de ceilalți invitați. Galerii erau ocupate de 400 grade inferioare. La intrarea în sală a Majestății Sale și a Altetelor Lor regale, toată asistența s'a ridicat în picioare, iar orchestra a intonat imnul regal. Dna general Coandă a oferit principesei Maria flori. Soveranul și principii moștenitori, au luat loc în loja regală din față, și spectacolul a început îndată.

Spectacolul, foarte variat și compus din bucăți de circumstanță, a avut un deseversit succes. Toți artiștii au fost la înălțimea talentului lor. Eminentul artist dl C. Nottara, în costum de dorobanț, a declamat „Ploconul lui Peneș“, de Alexandri, iar incomparabila noastră artistă dna Romanescu a recitat cu neîntrecuta-i dicțiune și maestrie, „Oda ostașilor români“, tot de Alecsandri. Regele și AA. LL. RR. au binevoit a da, în nemărate rânduri, semnul aplauselor. A urmat apoi reprezentarea mișcătoarei piese a dlor Duțescu și Leonescu, „Peneș Curcanul“.

Jubileul Teatrului Național din București. Marți, 31 decembrie v., implinindu-se 50 ani de la înființarea primului Teatru Național în România, această aniversare va fi serbătorită cu mare solemnitate la Teatrul Național. Programul seral va fi compus din primele piese cari au fost reprezentate pe scena primului Teatru Național.

MUSICĂ.

Artistul Enescu profesor la București. Dl G. Enescu, renumitul violonist compozitor, autorul „Poe-meii Române“, a fost numit profesor de violină la conservatorul din București, la catedra vacantă.

Doara Aurelia Cionca, a cărei genialitate de pianistă a fost mult aplaudată atât la București, cât și în părțile noastre, va pleca în curând la Lipsca spre a se perfecționa în arta sa, grație generosității reginei Elisabeta a României, care îi dă sprijinul material.

Concertul Dimitrie Popovici în Sibiu. Renumitul bariton dl Dimitrie Popovici va da duminică în 21 l. c. concert în Sibiu în sala de la „Unicum“, cu concursul doamnei Mathila de Larcher-Hochmeister. Acompanarea pe pian va fi ținută de dna Minervă Brote.

BISERICĂ ȘI ȘCOALĂ.

Neaprobarea alegerii de episcop de la Arad. Ziarul oficios „Magyar Nemzet“ din Budapesta anunță, că Majestatea Sa n'a aprobat alegerea de episcop gr. or. la Arad a Prea Cuvioșiei Sale părintelui vicar și president al consistoriului gr. or. din Oradea-mare Vasile Mangra și a ordonat să se facă alegere nouă.

Alegerea de protopresbiter în Radna, făcută la 16 l. c., sub conducerea dlui Romul Ciorogariu, a produs următorul rezultat: Procopiu Givulescu, preot în Curticiu, a obținut 50 voturi; dr. D. Barbu, preot în Pecica 15; Iosif Ardelean preot în Chitighaz 1.

Un țeran român stipendist al statului. Am scris și noi că un tiner țeran român, Iuliu Bosioc din Berliște, a atras la expoziția ținută în vara trecută la Vêrșeț cu sculpturile sale în lemn atențiunea dlui ministru de comerț Ludovic Láng. Încă atunci ministrul i-a promis că-l va ajuta. Ș-a și ținut de vorbă, acordându-i — la propunerea vice-comitelui Fialka din Lugoj — un stipendiu lunar de 60 coroane și trimițându-l la școala industrială de stat din Arad ca să se perfecționeze. Tinerul Bosioc a fost un tăietor de lemne. Acum poate deveni un artist.

C E E N O U ?

Hymen. Dl *Vasilie Goldiș* secretar consistorial în Arad și dsoara *Elena Luțai* s-au serbat cununia la 11 l. c. în catedrala din Arad.

A 25-a aniversare a căderii Plevnei s'a serbat la București în 28 novembre v. (11 decembre n.) cu mare pompă. Ziua mare s'a anunțat capitalei prin 21 lovituri de tunuri. La orele 10^{3/4} regele dimpreună cu principele Ferdinand au mers la biserica Sf. Gheorghe-Noș, unde au asistat la serviciul divin oficiat în amintirea acestei zile memorabile, în care timp drapelele trupelor din paradă au fost aduse în biserică și așezate în fața regelui. După sevêrsirea slujbei, regele a primit defilarea trupelor, apoi s'a întors la palat. Seara la 7 s'a dat la palat un prânz de gală. În timpul mesei, regele a rostit o împuneatoare cuvântare, în care a zis: „N'am putut da o sfințire mai înălțătoare glorioasei aniversării a resboiului, decât ducându-me ênșu-mi pe câmpul de bătăie, spre a depune, ca semn de vecinică recunoșcință, cunune pe mormintele acelor cari au cădut în lupte. Adânc mișcat am stat în fața osêmintelor bravilor noștri oșteni, cari odihnesc acum, departe de vetrele lor, în pământ străin, înse mi s'a pètruns inima când mitropolitul din Vratza, în frumoasa sa cuvântare, a esclamat arătând pe câmpul de luptă: „Sculați-ve din mormintele voastre, regele vostru a venit pentru a ve mulțumi pentru vitejia voastră“. Da. Am venit la Grivița, spre a me închină cu dragoste și venerațiune înaintea acestor vrednicii fi ai țerii, cari au jertfit viața lor pentru neatêrnarea României“. La orele 9 regele, împreună cu principele Ferdinand și cu principesa Maria au mers la Teatrul Național, unde au asistat la reprezentația de gală dată cu prilegiul aniversării acelei zile.

Monumentul resboiului independenței. Camera României, la propunerea președintelui M. Pherekyde, a decis să se ridice în capitala București un monument în amintirea resboiului independenței și în onoarea armatei. Spre scopul acesta, din escedentul constatat al budgetului pe 1901—1902, s'a votat o sumă de 500.000 lei.

Secțiunea Berlin a Ligei pentru unitatea culturală a Românilor s'a reorganizat. Cu asta ocaziune s'au înscris 42 de membri, doamne și domnișoare, domni. Președinte s'a ales dl Ștefan Orășanu, vicepreședinte dl C. Busila, secretar dl Sept. Muresianu, casier dl M. Sterescu, censor dl Iuliu Nemes și alți doi membri în comitet.

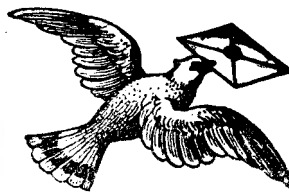
Dunărea înghețată. Gerul cumplit din săptămâna trecută a produs pagube mari în toată Europa. Nici odată Dunărea n'a înghețat atât de repede ca și acuma. Aceasta repeziune a făcut pagube colosale. Pe Dunărea de jos 38 de vapoare mari se află prinse între Galați și Brăila în mijlocul ghețurilor, neputând înaintă nici un pas. Afară de aceste vapoare mari, se mai află blocate în mijlocul ghețurilor peste 200 de șlepurî în tot cursul Dunării între Turnu-Severin și Sulina. Toate încercările, cari se fac pentru a se tăia gheața și a se putea face eșirea vapoarelor din blocaj, au ramas zedarnice până acuma.

† **Mihail Andreica**, veteranul luptător al cauzei naționale, a încetat din viață la Câmpeni în 15 l. c. în etate de 75 ani. El s'a ilustrat ca unul din cei mai deștoinici tribuni ai lui Iancu, făcând mari bra-

vure militare, în etate de 21 ani. În vara anului 1900, când îl vedurăm mai pe urmă, ne spunea multe episoade prea interesante din mișcările acele. Nu șcim dacă s'a însemnat memoriile; dacă nu le-a lăsat posterității, avem o pierdere și mai mare prin moartea lui. Născut la Câmpeni, s'a petrecut aproape toată viața acolo, în mijlocul familiei sale, căreia și noi îi transmitem condolențele noastre intime. A fost membru pe viață al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, precum și al Societății pentru crearea unui fond de teatru român. Îl geleşee fiica sa dna Sabina Preda cu soțul seș dl dr. Vasile Preda, șora dna Raveca Chirtop soția dlui Vasile Chirtop. În etern amintirea lui!

Au murit: Vêduva *Cecilia Kovács n. Dállay*, fostă preoteasă gr. cat. rut. de Leta-mare, în Oradea-mare, la 15 l. c. în etate de 86 ani; — *Teodor Iulian*, paroc gr. cat. în M. Frata, la 12 l. c., în etate de 77 ani; — *Maria Marcu n. Baca*, preoteasă vèduvâ, în Poplaca, la 13 l. c., în etate de 43 ani.

Poșta redacției.

N. H. Regretăm că nu se poate. *Timișoara.* Le-am primit. Neavând noi semnele grafice și astfel neputând să reproducem întocmai pronunțarea, va fi mai bine să nu mai continuăm în forma aceasta.

Făgăraș. Noi nu vindem tablouri, ci numai le dăm ca premii abonaților noștri. DV. le-ați primit (de doue ori.) Alt esemplar nu mai avem la dispoziție.

Călimdarul săptămânii.

Dom. 4-a în post. Ev. 10-a de la Luca cap. 13 gl. 1.
Soarele rêsare 7 o. 49 m. dim. — Apune 4 o. 7 m. p. m.

Diua sêpt.	Călimdarul vechiu	Călimd. nou
Duminecă	8 C. Patapiu	21 4 Ad. Toma
Luni	9 Zêmisl. Sf. Anei	22 Dimitrie
Marti	10 † M. Mina, Ermog.	23 Victoria
Mercuri	11 C. Daniil stêlpn.	24 Adam și Eva
Joi	12 † Sf. Spiridon	25 † Nasc. D-lui
Vineri	13 Pâr. Auxentiu	26 † Mart. Ștef.
Sâmbătă	14 M. Tirsu	27 Ev. Ioan

Proprietar, redactor respundător și editor:
IOSIF VULCAN. (STRADA ALDÁS NR. 14/296b.)

Abonați Calicul,

ziar humoristic și satiric cu multe ilustrațiuni, care la 1 ianuarie 1903 se va edă în broșuri lunare, în al XVI-lea an de la născerea sa.

Abonamentul: Pentru Austro-Un-garia pe an 6 coroane; pe 1/2 an 3 coroane; pentru România și streinătate pe an 7 lei; pe 1/2 an 3.50 lei.

La 10 abonamente, unul se dă rabat.

Abonamentul se trimite la: **Administrația Calicului în Sibiu (Nagyszeben)**

Administrația Calicului.

MERSUL TRENURILOR.

Valabil de la 1. octombrie 1902.

Budapesta—Orade—Predeal—București						București—Predeal—Orade—Budapesta.								
		Accel.	Person.	Accel.	Person.	Accel.	Person.	Accel.	Person.	Accel.	Person.			
Budapesta	pleacă	6 50	8 30	2 —	5 45	9 15		București	pleacă	— —	7 50	— —	9 15	
Szolnok	"	9 07	11 31	3 59	9 27	11 19		Predeal	"		3 32	— —	1 12	
Szajol	"	9 21	11 49	4 12	9 46	11 33		Brașov	sosește		5 00	— —	2 18	
P.-Ladány	"	10 43	2 —	5 28	11 53	12 55		"	pleacă		7 48	5 8	2 45	
Berettyó-Ujfalu	"	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33		Feldiora	"		8 27	5 58	3 15	
M.-Peterd	"	— —	3 —	— —	1 00	— —		Homorod Kőhalom	"		10 03	7 44	4 23	
M.-Keresztes	"	— —	3 12	— —	1 14	— —		Sigbișora	"		11 40	9 45	5 49	
Bihar-Püspöki	"	11 48	3 32	— —	1 36	— —		Mediaș	"		12 40	10 58	6 37	
Oradea-Mare	sosește	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11		Kis Kapus	"		1 25	11 50	6 50	
Oradea-Mare	pleacă	12 21	4 10	6 46	2 06	2 18		Blaș	"		2 16	12 40	— —	
Velența	"	— —	4 17	— —	2 31	2 26		Küküllőszeg (Blaș) „	"		2 21	12 58	— —	
F.-Oșorhei	"	— —	4 28	— —	2 42	— —		Teiuș	sosește		3 02	1 42	7 35	
Teleagd	"	12 51	4 50	7 15	3 03	2 51		"	pleacă	12 05	3 38	8 48	2 07	
Aleșd	"	† 1 04	5 08	† 7 28	3 21	† 3 05		Aiud	"	12 28	3 58	9 07	2 29	8 22
Vad	"	1 27	5 33	7 50	3 45	3 26		Felviñ	"	12 54	4 20	9 30	2 51	8 54
Ciucea	"	2 14	6 42	8 37	4 52	4 16		M. Ujvár	"	1 03	4 27	9 37	2 58	— —
Huedin	"	2 46	7 23	9 08	5 32	4 52		Sz. Kocsárd	"	1 58	4 32	9 53	3 11	— —
Jegenye	"	3 10	7 55	† 9 33	† 6 01	— —		Ar. Gyeres	"	2 30	5 12	10 30	3 48	9 24
Cluș	sosește	3 42	8 37	10 08	6 59	5 55		Apahida	"	4 02	6 27	11 45	5 02	— —
Cluș	pleacă	4 20	8 50	10 47	8 30	6 11		Cluș	sosește	4 27	6 48	12 07	5 24	10 46
Apahida	"	4 41	9 07	11 11	8 59	6 27		Cluș	pleacă	5 23	7 00	12 53	6 17	11 10
Ar. Gyeres	"	5 56	10 16	12 36	10 41	7 27		Jegenye	"	† 6 11	7 59	† 1 33	7 21	— —
Sz. Kocsárd	"	6 33	10 56	1 40	11 31	7 52		Huedin	"	6 40	8 37	2 05	7 58	12 23
M. Ujvár	"	6 40	11 03	1 58	11 40	— —		Ciucea	"	7 09	9 19	2 38	8 37	12 55
Felviñ	"	6 48	11 12	2 07	11 50	— —		Vad	"	7 47	10 08	3 20	9 32	1 37
Aiud	"	7 11	11 34	2 32	12 20	8 16		Aleșd	"	† 7 59	10 25	† 3 32	9 49	† 1 50
Teiuș	sosește	7 32	11 52	2 55	12 46	8 32		Teleagd	"	8 11	10 42	† 3 44	10 07	2 03
Küküllőszeg (Blaș) „	"	— —	1 07	— —	2 28	9 5		F.-Oșorhei	"	— —	11 01	— —	10 27	— —
Blaș	"	— —	1 14	— —	2 36	— —		Velența	"	8 32	11 10	— —	10 37	2 26
Kis Kapus	"	— —	2 15	— —	3 48	9 47		Oradea-Mare	sosește	8 38	11 17	4 09	10 44	2 32
Mediaș	"	— —	2 33	— —	4 03	10 01		Oradea-Mare	pleacă	8 43	11 36	4 15	11 04	2 38
Sighișoara	"	— —	3 47	— —	5 43	11 —		Bihar-Püspöki	"	8 52	11 47	— —	11 14	— —
Homorod-Kőhalom	"	— —	5 35	— —	7 54	12 26		M.-Keresztes	"	— —	12 05	— —	11 37	— —
Feldiora	"	— —	7 16	— —	9 40	1 35		M.-Peterd	"	— —	12 17	— —	11 50	— —
Brașov	sosește	— —	8 —	— —	10 25	2 09		Berettyó-Ujfalu	"	9 23	12 29	4 52	12 05	3 18
"	pleacă	— —	11 —	— —	— —	2 19		P.-Ladány	"	10 06	1 34	5 40	1 19	4 03
Predeal	sosește	— —	1 11	— —	— —	3 31		Szajol	"	11 21	3 8	6 59	3 04	5 19
București	"	— —	8 05	— —	— —	9 10		Szolnok	"	11 44	3 35	7 32	3 37	5 39
								Budapesta	sosește	1 50	6 20	9 35	7 10	7 50

Oradea-Mare—Arad.

		Person.				
Oradea-Mare	pleacă	10	20	4	45	7 —
Ósi	"	10	30	4	56	7 16
Less	"	10	48	5	05	7 40
Cefa	"	11	03	5	34	8 05
Salonta	"	11	26	6	20	8 46
Kőtegyán	"	11	44	6	24	9 15
Sarkad	"	11	54	6	33	9 31
Giula	"	12	18	6	57	10 01
Ciaba	sosește	12	37	7	29	10 30
Ciaba	pleacă	2	05	7	41	4 32
Chitighaz	"	2	34	7	56	5 38
Arad	sosește	3	32	9	—	6 05

Arad—Oradea-Mare.

		Person.				
Arad	pleacă	5	10	11	20	9 35
Chitighaz	"	6	14	12	31	10 54
Ciaba	sosește	6	40	12	57	11 24
Ciaba	pleacă	7	—	1	38	4 50
Giula	"	7	27	2	02	5 26
Sarkad	"	7	47	2	22	5 54
Kőtegyán	"	7	57	2	32	6 10
Salonta	"	8	23	2	57	6 47
Cefa	"	8	42	3	15	7 18
Less	"	9	04	3	33	7 51
Ósi	"	9	21	3	49	8 16
Oradea-Mare	sosește	9	32	4	00	8 31

Numerii cei groși înseamnă timpul de la 6 ore seara până la 5 ore 59 de minute dimineața. — Numerii semnați cu † înseamnă stațiunile, unde trenurile numai condiționat se opresc.